

Spreke jublanter

Norsk overlegeforening (Of) og Yngre legers forening (Ylf) fyller henholdsvis 50 og 100 år i 2011. Jublantene har på hver sin måte gått i bresjen for og bedret medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.

– Du får ingen overlegefrakk eller stetoskop, svarer Of-leder Arne Refsum på hva som markerer overgangen mellom de to foreningene. – Vi opererer ikke med noe ritual for Ylf-ere som blir Of-ere. Overgangen viser seg på en annen måte: Ved å gå fra og være lege i spesialisering til å bli overlege, er du heretter faglig ansvarlig for beslutningene som tas, forklarer han. – Du har nådd en milepæl, noe som må føles gledelig og vemodig på en og samme tid. En epoke er over og en ny begynner, skyter Ylf-leder Hege Gjessing inn.

– Samtidig føles det også litt skremmende. Medisin er et fag i stadig utvikling, og leger blir aldri utlært selv ikke når de blir overleger, konstaterer Refsum.

Mens ski-VM har snudd hovedstaden på hodet, Karl Johan yrer av liv denne marsdagen, har vi tatt turen innom Grand Café for å snakke om fortiden og fremtiden for de to yrkesforeningene.

Gratisarbeid og felles interesser

Legeforeningen har alltid fungert som en kombinasjon av et laug og en fagforening. Historisk sett har dette vært en styrke for norsk medisin, men til tider også en svakhet i kampen for medlemmenes økonomiske og sosiale interesser. Ylf og Of er begge et resultat av behovet for å bøte på dette.

– Yngre sykehusleger jobbet ofte gratis og trengte derfor et langt sterkere rettighetsvern, forklarer Gjessing om begrunnelsen for opprettelsen av Ylf i 1911. Foreningen hadde magre kår under oppstarten og medlemmassen var beskjeden, men aktiviteten innad var stor. I 1948 ble foreningen et foreningsledd i Legeforeningen og medlemstallet økte raskt. Samtidig sørget Ylf for å få utvidede forhandlingsfullmakter for sine medlemmer i forhold til andre foreningsledd.

Of, frem til 1988 Overordnede sykehuslegers forening (Osf), ble stiftet etter samme modell som Ylf i 1961. – Tanken bak å samle overlegene i en forening, var at en større gruppering ville stå sterkere overfor Legeforeningen sentralt enn mange små spesialforeninger, utdypes Refsum. Til tross for en trang fødsel har Of vist sin eksistensberettigelse og er ennå den største av Legeforeningens sju yrkesforeninger.

Sette makt bak krav

Begge foreningene kan se tilbake på begivenhetsrike år og begge har blitt formet av og vært med på å forme norsk helsevesen. Internt bidro Ylf sterkt til å forberede Legeforeningen til rollen som en moderne fagforening. – Ylf er fortsatt selve «fagfor-

Løpeglade ledere: Hege Gjessing og Arne Refsum er ivrige maratonløpere og trener sammen ukentlig i løpegruppen i Legenes hus. En frokost på Grand Café i ny og ne blir det også. Foto Knut E. Braaten

eningsmotoren» i Legeforeningen selv om Of er blitt mer aktiv, sier Refsum. – Ylf har ved sine forhandlinger og tariffavtaler indirekte bidratt til å bedre lønns- og arbeidsvilkår også for andre grupper i Legeforeningen, opplyser Gjessing.

Men jobben er langt fra ferdig. – Gjennomslag for faste stillinger for leger i spesialisering var en viktig seier, sier Gjessing. I tiden fremover blir et velfungerende system som erstatter dagens turnustjeneste viktig for Ylf. Begge foreningene har også arbeidsmiljø i sykehus, mulighet for etter- og videreutdanning og ledelsesutfordringer høyt oppe på agendaen.

– Effektiviseringen og industrialiseringen av helsevesenet, har ført til at den gode legerollen er marginalisert, sier Refsum. – Samtidig velger for få overleger å bli ledere. Det ligger en konflikt mellom det å forbli i faget og det å gå inn i ledelse. Men flere må bli ledere for at faget skal sikres gode rammevilkår, påpeker Of-lederen.

Lavere kvalitet?

Han mener også at Ylfs fagforeningsmotor, kampen for gode arbeidsbetingelser, har hatt en pris. – Ylf har ikke villet anerkjenne at dette har ført til lavere faglig kvalitet. At spesialistutdanningen har blitt dårligere, sier Refsum. Gjessing er uenig. – Det finnes enkelttilfeller på dette, men vi har ikke noe generelt grunnlag som viser at det leveres dårligere tjenester, sier hun.

Begge er likevel enige om at spesialiseringen går i retning av mer spisskompetanse og mindre bredde. – Dette er en nødvendig og uunngåelig utvikling og løsningen på et eventuelt kvalitetsproblem. Samtidig må arbeidslivet organiseres slik at leger kan bedrive forskning i arbeidstiden. Du skal ikke måtte ofre et moderne familieliv hvis du velger dette yrket, slår de to fast.

Knut E. Braaten

knut.braaten@legeforeningen.no

Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Om hverandres foreninger

Hege om Of: – Foreningen er inne i en god utvikling og har fått tatt ut mer av potensialet sitt. Of er en god samarbeidspartner, og vi har mange felles saker. Men Of-erne henger litt etter fysisk sett, jf. Holmenkollstafetten.

Arne om Ylf: – Foreningen er fortsatt fagforeningsmotoren i Legeforeningen og har her gjort en utrettelig innsats. Men Ylf har ikke villet anerkjenne at dette har ført til lavere kvalitet på spesialistutdanningen. Ylf-erne er delt mellom de arbeidskåte og livsglade.

Ylf feiret sitt 100-årsjubileum i forbindelse med årsmøteseminaret 2011 i dagene 31. mars–1. april. Of feiret sitt 50-årsjubileum sammen med årets vårkurs i dagene 6.–8. april. Begge jubileene fant sted på Grand Hotel i Oslo.